

ВСТУП

Спеціальна загальноосвітня школа-інтернат для учнів з інтелектуальними порушеннями та учнів, що мають розлади аутистичного спектра ходить у систему загальноосвітніх навчальних закладів Міністерства освіти і є складовою всієї системи шкіл для дітей із особливими освітніми потребами. Навчальний заклад визначає соціальний і правовий статус учнів з інтелектуальними порушеннями та учнів, що мають розлади аутистичного спектра у суспільстві, узаконює рівні громадські права на освіту, сприяє засвоєнню знань, умінь і навичок в обсязі державної програми, готує до самостійної практичної діяльності.

У своїй діяльності школа-інтернат керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про мови», «Про охорону дитинства», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» та іншими документами,направленими на створення національної системи освіти,формування соціально-адаптованого громадянина Української держави. Весь навчально-виховний процес у школі здійснюється на основі цілеспрямованості, науковості, з урахуванням специфічних особливостей учнів школи, комплексності, доцільності, поєднання практичного та стратегічного планування, на принципах перспективного зростання іміджу навчального закладу і спрямований на корекцію, компенсацію та розвиток учнів, що мають інтелектуальні та аутистичні порушення, на створення умов для активізації та формування компенсаторних процесів психіки.

У 2019-2020 навчальному році робота педагогічного колективу була скерована на:

- реалізацію єдиної державної політики у галузі загальної середньої освіти;
- вдосконалення стану матеріально-технічної бази, дотримання санітарно-гігієнічних норм відповідно до вимог Державних санітарних правил і норм дотримання, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу;
- результативність корекційно-розвивального та навчально-виховного процесу;

- модернізацію потенційних можливостей розвитку щодо цілеспрямованого формування особистості учня, як повноцінного громадянина, здатного до самореалізації у соціумі.

Спеціальне завдання школи-інтернату - корекція вад психофізичного розвитку та пізнавальної діяльності учнів. Розв'язування загальних і спеціальних завдань здійснюється завдяки правильній організації всього шкільного режиму та індивідуальній корекційно-розвивальній роботі з учнями, спрямованій на виправлення та подолання психофізичних вад розвитку. Спеціальні педагогічні, методичні та корекційні прийоми навчально-виховної роботи стимулюють компенсаторні процеси розвитку учнів і формують позитивні якості особистості.

Для реалізації поставлених завдань педагогічний колектив школи у 2019-2020 навчальному році працював над науково-методичною проблемою «Формування життєвої компетентності дітей з особливими освітніми потребами на основі використання їх компенсаторних можливостей через корекційну спрямованість освітнього процесу».

Діяльність школи-інтернату будується на принципах гуманізму, демократії, незалежності від політичних, громадських і релігійних організацій та об'єднань, взаємозв'язку розумового, морального, фізичного та естетичного виховання, органічного поєднання загальнолюдських духовних цінностей із національною історією і культурою; на принципах диференціації та оптимізації змісту й форм освіти, науки, навчання, спрямованого на розвиток індивідуума.

Весь навчально-виховний процес у школі здійснюється на основі цілеспрямованості, науковості, з урахуванням специфічних особливостей учнів школи, комплексності, доцільності, поєднання практичного та стратегічного планування, на принципах перспективного зростання іміджу навчального закладу і спрямований на корекцію та розвиток учнів, що мають інтелектуальні та аутистичні порушення, на створення умов для активізації та формування компенсаторних процесів психіки.

Робота вчителів та вихователів націлена на забезпечення професійної орієнтації учнів, на практичну підготовку дітей до самостійного

життя, господарсько-побутової праці, на формування, знань, умінь і навичок, які сприятимуть в подальшій успішній соціальній адаптації, інтеграції дітей у суспільство. Педагогічний колектив на протязі навчального року вирішував також ще й спеціальне завдання школи для дітей з інтелектуальними порушеннями- корекцію вад психофізичного розвитку, пізнавальної діяльності учнів і формування позитивних якостей особистості.

З 1 вересня 2018 навчального року в школі-інтернаті учні перших класів почали вчитися за новим Державним стандартом початкової освіти, Новою українською школою. Важливе місце в навчальному процесі займає корекційно-розвиткова модель навчання, яка забезпечує учнів з інтелектуальними порушеннями необхідними знаннями, уміннями і навичками. Зміст програми Нової української школи має потенціал для формування в учнів з інтелектуальними порушеннями таких основних ключових компетенцій:

1. Володіння державною мовою;
2. Можливість спілкуватися рідною мовою;
3. Математична компетентність;
4. Компетентності у галузі природничих наук;
5. Соціально-трудова компетентність;
6. Екологічна компетентність;
7. Інформаційна комунікативність;
8. Навчання впродовж життя;
9. Громадянські та соціальні компетентності;
10. Культурна компетентність.

На кінець 2019-2020 навчального року в школі навчалось 188 учнів. Всі учні школи виконали навчальну програму в міру своїх пізнавальних можливостей, зумовленими важкістю ураження кори головного мозку: на високому рівні – 51 учні; на достатньому рівні - 82 учнів; за індивідуальною програмою навчалось - 55 учнів.

У школі дітей-сиріт- 0; дітей-сиріт під опікою ____; позбавлених батьківського піклування-____; дітей з багатодітних сімей-____; дітей з малозабезпечених сімей-____; дітей – інвалідів - 153.

Протягом 2019-2020 навчального року в школі працювало 20 класів, з них сім класів для дітей зі спектром аутистичних порушень (1-Б, 1-В, 2-В, 2-Г, 2-Д, 3-А, 3-В).

В школі працює 68 вчителів та вихователів. З вищою категорією 14 педагогів, з першою категорією – 14 педагогів, вчителів-методистів - 5, старших вчителів - 6. В школі працюють 6 кабінетів, 5 - майстерень, два спортзали. На протязі навчального року в школі працювало вісім гуртків.

Протягом року підвищили свою педагогічну майстерність 2 педагоги.

План навчально-виховної та методичної роботи за рік в основному, виконано.

Для вчителів та вихователів школи були проведені консультації з планування, ведення шкільної документації. З метою допомоги молодим вчителям в школі працює школа педагогічної майстерності для молодих вчителів. Перед початком навчального року були проведені співбесіди з молодими вчителями, на протязі року організовано взаємовідвідування уроків молодих вчителів та їх наставників.

Особливого значення надає колектив корекційній роботі з учнями, практичній підготовці дітей до самостійного життя. На засіданнях планових педрад у жовтні, січні та березні місяці розглядались нові підходи до вдосконалення форм і методів корекційної роботи як на уроках так і в позаурочний час. Розглядалась як практична сторона питання, так і наукова основа, здійснювався глибокий аналіз роботи вчителів та вихователів з вищевказаної проблеми. Змістовними були виступи на педрадах педагогів Литвин Г.М., Брюханової С.Є., Кириленко О.М., Сергєєвої-Третьяк А.Г., Потелешенко М.П., Голобородько Л.Й.

У жовтні відбулася науково-практична конференція на тему: «Нова українська школа як педагогіка партнерства».

В січні місяці згідно річного плану проходили педагогічні читання за темою: «Професійне зростання педагога, самоосвіта-запорука педагогічної творчості». Змістовними були виступи Салдіної Л.А., Белогорлової В.Х.

У березні відбулося засідання круглого столу за темою «Нова українська

школа: наскрізний процес виховання в учнів загальнолюдських цінностей». Активну участь приймали у дискусії Литвин Г.М., Голобородько Л.Й., Примаченко С.В., Мельник М.О., Толмачевська О.В. Під час обговорення даної проблеми педагоги ділилися досвідом про підвищення методичного рівня, педагогічної майстерності та використання інноваційної діяльності в умовах нової української школи. Вчителі знайомили присутніх з творчими знахідками в підвищенні якості уроків і виховних заходів, висловлювали свої пропозиції адміністрації щодо удосконалення системи внутрішнього управління.

На протязі року відбулося п'ять засідань методичної ради школи, під час яких були розглянуті актуальні питання з реалізації інноваційних проектів перспективного шляху актуалізації корекційно-виховного процесу в закладі, проблеми удосконалення методичної роботи в школі.

В школі працюють чотири методичні об'єднання. Протягом року проведено п'ять засідань з вирішення головних проблем корекційної роботи. Кожне методичне об'єднання працювало над своєю методичною проблемою і виходячи з цього провели по п'ять засідань на протязі року. Методичне об'єднання початкових класів працювало над проблемою: «Формування пізнавальної активності учнів з інтелектуальними порушеннями на уроках шляхом впровадження інтерактивних технологій навчання». Вчителі методичного об'єднання вчителів-предметників працювали над методичною проблемою: «Впровадження міжпредметних зв'язків у здійсненні корекційно-розвивальної роботи учнів з інтелектуальними порушеннями». Вчителі методичного об'єднання вчителів трудового навчання працювали над методичною проблемою: «Шляхи підвищення ефективності сучасного уроку трудового навчання в системі компетентісно-орієнтованого навчання». Методичне об'єднання вихователів працювало над проблемою: «Формування системи виховання учнів з інтелектуальними порушеннями на основі їх компенсаторних можливостей».

Найбільш активно і творчо працювали вчителі методичного об'єднання початкових класів (голова методичного об'єднання Кириленко О.М.). В

кожному класі початкової школи створено куточки з розвитку сенсорних відчуттів з використанням елементів методик М.Монтессорі, «Снузелен-терапії», арттерапії, ігротерапії, пісочної терапії та ін. Вчителями початкової школи на протязі 2019-2020 навчального року проводились відкриті уроки та позакласні заходи. В цікавій та в незвичайній формі пройшли відкриті уроки в початкових класах: урок-гра «Лічба від 1 до 10»; (3-А клас, вчитель Блануца Н.В.), урок-подорож з СПО «Гігієна ротової порожнини. Догляд за зубами.» (2-А клас, вчитель Григорьєва М.В.); корекційно-розвивальне заняття з розвитку уваги та дрібної моторики «Подорож в країну Геометрію» (3-А, 2-Д клас, вчитель Федорченко С.А.); корекційно-розвивальне заняття на тему «Розвиток сенсорного сприйняття кольору, форми, величини» (2-Г клас, вчитель Алексеєнко Н.В.); інтегрований урок з математики та Я досліджую світ «Цифра 10» (2-Г клас, вчитель Фесик Г.Г.

Але слід відмітити, що вчитель Намистюк В.І. недостатньо працює над виготовленням та накопиченням наочного та дидактичного матеріалу, недостатньо використовує дидактичні ігри під час подачі нового матеріалу, не в повній мірі працює над корекцією пізнавальних порушень.

В 2019-2020 навчальному році покращилася робота і методичного об'єднання вчителів-предметників (голова МО Алексеєнко Н.В.). Проведення всіх відкритих уроків базувалось на методичній проблемі, над якою працювали вчителі-предметники. На своїх уроках вчителі максимально застосовували корекційні технології, які сприяли розвитку необхідних життєвих та соціально-громадських компетентностей. Так, вчитель Жигалін Д.П. провів відкритий урок в 8-А класі на тему: «Виготовлення по ескізу-панно». Учні з захопленням працювали на уроці, показуючи базові знання з інформатики та трудового навчання. Вчителем Пахоль Л.Б. було проведено урок з домоведення на якому учні виготовляли фруктові салати. Вихованці отримали навички з приготування салатів, що має вагомє значення для їх подальшої соціалізації. Доречно та цікаво провела урок «Число і цифра 5. Утворення, розпізнавання, написання» вчитель Сергеєва-Третяк А.Г., яка показала роботу дітей з аутистичними порушеннями на уроці математики. Але, слід зазначити, що

вчителі Тімченко В.Д., Чернова Ю.В. на протязі навчального року не користувалися інтерактивною дошкою при проведенні уроків фізики, СПО.

На достатньому рівні працювали вчителі методоб'єднання трудового навчання (голова МО Пахоль Л.Б.). Виходячи з методичної проблеми на уроках трудового навчання багато уваги приділялось формуванню умінь, соціальних та професійних компетентностей учнів. Вчителі трудового навчання вдало і доречно використовували інтерактивні технології. Так, вчитель Салдіна Л.А. при проведенні уроку в 5-Бкласі на тему «Ліплення овочів та фруктів» за допомогою інтерактивної дошки, інтернет ресурсів закріпила вивчений матеріал на уроці. Діти з задоволенням працювали і всі справилися з практичним завданням.

На жаль, на уроках математики у 5-А класі, вчитель Бончева Л.С. мало використовує наочність і приділяє недостатньо уваги геометричній складовій уроку.

Корекційні педагоги та психолог з жовтня по квітень один раз на місяць проводили семінари з спеціальної психології та корекційної педагогіки. Розглядались актуальні питання особливостей пізнавальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями, методи, форми, прийоми корекційної роботи з даною категорією учнів, обговорювались новинки методичної літератури та давались рекомендації педагогам в роботі.

Щомісячно з вересня місяця в школі проводились місячники з навчальних дисциплін. Для проведення місячника розроблялись заходи, складались плани роботи. В кожному класі по темі місячника проводились бесіди, диспути, круглі столи, відкриті уроки, конкурси, позакласні заходи. На високому рівні було проведено спортивні змагання «Сильні, спритні, сміливі» між учнями 4 – 10 класів (вчителі фізкультури Шимбарьова А.Г., Косівець І.Р.). Кожного року в травні місяці проводиться традиційний захід «Свято праці», на якому результати своєї роботи показують всі вчителі трудового навчання. Сценарій до свята написано на основі казок «В гостях у казки». На протязі свята учні демонстрували свої вміння, які вони здобули на уроках трудового навчання за навчальний рік. Також присутні мали змогу побачити вироби, поробки дітей,

які вони виготовляли на протязі навчального року разом з вчителями. Глядачам та гостям свята були показані майстер-класи з ліплення пластиліном, бісероплетіння, пошиття фартухів, випікання млинців, нарізання овочевих салатів. Костюми, декорації до свята виготовлені руками вихованців під керівництвом вчителів трудового навчання. Заслугує уваги загальношкільна виставка поробок, які виготовили учні своїми руками на уроках трудового навчання.

Регулярно, один раз на місяць, проводились наради при директорі та заступниках. На цих нарадах здійснювався аналіз та підсумки виконаної роботи, планувалась робота на поточний місяць.

На жаль, в роботі окремих членів колективу (Чернова Ю.В., Оберемок Л.М.) ще зустрічаються недоліки над якими вчителі та вихователі працюють, використовуючи нові досягнення педагогіки та психології. Недоліками в організації методичної роботи є відсутність у методичному кабінеті школи комп'ютера, аудіо-, відеотеки, кращих освітянських доробок шкіл району, міста, власних досягнень. Не всі педагоги впроваджують інновації в навчально – виховний процес, не займаються науково - дослідницькою роботою. Не налагодженні творчі зв'язки й контакти з аналогічними підрозділами в інших навчальних закладах, школах. Дуже повільно ведеться накопичення методичної літератури з кожного предмета, не у всіх вчителів заведена папка з самоосвіти. Члени педколективу врахували всі зауваження і в новому навчальному році працюватимуть над їх усуненням.

З 2006 року на базі школи - інтернату працюють класи для дітей з аутистичними порушеннями (під керівництвом Київського Національного Університету ім. М. П. Драгоманова, Інституту корекційної психології та педагогіки).

Завдання вчителів - дефектологів - вивести дитину зі стану замкнутості, зняти аутистичні прояви, тривожність, агресію, повернути дітей до радості дитинства.

В новому 2020-2021 навчальному році колектив школи планує продовжити працювати над проблемою: «Формування життєвої компетентності дітей з

особливими освітніми потребами на основі використання їх компенсаторних можливостей через корекційну спрямованість освітнього процесу».

Для рішення цієї проблеми перед вчителями та вихователями школи постають такі задачі:

- пошук ефективних механізмів проходження всіх етапів навчання дитини;
- моделювання творчої діяльності учнів з урахуванням розвитку мовних, соціальних, громадянських, здоров'язберезувальних та інших компетентностей;
- створення умов для саморозвитку та самореалізації кожної особистості як громадянина України;
- створення умов для здобуття освіти, реабілітації, соціальної адаптації, інтеграції в суспільство дітей з особливими освітніми потребами;
- впровадження нових освітніх технологій в корекцію пізнавальних порушень вчителями та вихователями школи;
- практичне впровадження елементів гуманістичної педагогіки М.Монтессорі, «Снузелен– терапії», методики ТЕАССН в корекційну роботу з учнями з інтелектуальними порушеннями.